

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 18. kesäkuuta 2019
(OR. en)

8984/19

Toimielinten välinen asia:
2019/0076 (NLE)

PECHE 228

SÄÄDÖKSET JA MUUT VÄLINEET

Asia: Euroopan unionin ja Gambian tasavallan välinen kestävä kalastusta koskeva kumppanuussopimus

---

EUROOPAN UNIONIN
JA GAMBIAN TASAVALLAN VÄLINEN
KESTÄVÄÄ KALASTUSTA KOSKEVA
KUMPPANUUSSOPIMUS

EUROOPAN UNIONI,

jäljempänä 'unioni', ja

GAMBIAN TASAVALTA,

jäljempänä 'Gambia',

yhdessä jäljempänä 'osapuolet', jotka

OTTAVAT HUOMIOON unionin ja Gambian väliset läheiset yhteistyösuhteet erityisesti Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välillä Cotonoussa 23 päivänä kesäkuuta 2000 allekirjoitetun kumppanuussopimuksen, jäljempänä 'Cotonoun sopimus', puitteissa sekä osapuolten yhteisen halun tiivistää näitä suhteita,

OTTAVAT HUOMIOON 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (UNCLOS) ja vuonna 1995 tehdyn hajallaan olevien kalakantojen ja laajasti vaeltavien kalakantojen säilyttämistä ja hoitoa koskevan sopimuksen,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET soveltaa Kansainvälisen Atlantin tonnikalojen suojelukomission (ICCAT) ja muiden asiaankuuluvien alueellisten kalastusjärjestöjen antamia päätöksiä ja suosituksia,

OVAT TIETOISIA elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) vuoden 1995 konferenssissa hyväksymissä vastuullisen kalastuksen toimintasäännöissä vahvistettujen periaatteiden merkityksestä,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET tehdä yhteistyötä yhteisen edun mukaisesti vastuullisen kalastuksen toteuttamisen edistämiseksi turvatakseen pitkällä aikavälillä meren elollisten luonnonvarojen säilyttämisen ja kestäväen hyödyntämisen,

OVAT VAKUUTTUNEITA siitä, että tällaisen yhteistyön olisi perustuttava aloitteisiin ja toimiin, jotka osapuolten niin yhdessä kuin erikseenkin toteuttamina ovat toisiaan täydentäviä ja johdonmukaisia toimintapolitiikoiden kanssa sekä turvaavat pyrkimysten synergiaedut,

OVAT PÄÄTTÄNEET aloittaa tätä varten vuoropuhelun Gambian hallituksen alakohtaisesta kalastuspolitiikasta ja määrittellä sopivat keinot tämän politiikan tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi sekä talouden toimijoiden ja kansalaisyhteiskunnan sitouttamiseksi prosessiin,

HALUAVAT vahvistaa ehdot ja edellytykset, jotka koskevat unionin alusten kalastustoimintaa Gambian vesillä ja unionin tukea vastuullisen kalastuksen kehittämiseen kyseisellä alueella,

HALUAVAT vahvistaa unionin ja Gambian yhteisen edun mukaisen sopimuksen,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET jatkaa tiiviimpää taloudellista yhteistyötä kalatalousalalla ja siihen liittyvillä aloilla osapuolten välillä,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

- a) 'Gambian viranomaisilla' Gambian tasavallan kalastuksesta vastaavaa ministeriötä;
- b) 'unionin viranomaisilla' Euroopan komissiota;
- c) 'tällä sopimuksella' Euroopan unionin ja Gambian tasavallan välistä kestävästä kalastusta koskevaa kumppanuussopimusta;
- d) 'pöytäkirjalla' pöytäkirjaa Euroopan unionin ja Gambian tasavallan välisen kestävästä kalastusta koskevan kumppanuussopimuksen täytäntöönpanosta, pöytäkirjan liitettä ja kyseisen liitteen lisäyksiä;
- e) 'kalastustoiminnalla' kalojen etsimistä, pyydysten laskemista, asettamista, vetämistä ja nostamista, saaliin ottamista alukselle, kalojen ja kalastustuotteiden aluksella jalostamista, siirtämistä, kasvatuskassiin panemista, lihotusta sekä purkamista;
- f) 'kalastusaluksella' aluksia, jotka on varustettu meren elollisten luonnonvarojen kaupallista hyödyntämistä varten;

- g) 'unionin aluksella' unionin jäsenvaltion lipun alla purjehtivaa ja unionissa rekisteröityä kalastusalusta;
- h) 'tukialuksella' mitä tahansa unionin alusta, joka avustaa kalastusaluksia ja joka ei ole varustettu pyyntiä varten tai jota ei käytetä jälleenlaivauksiin;
- i) 'Gambian kalastusalueella' Gambian suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluvien vesien aluetta, jolla Gambia sallii unionin alusten harjoittaa kalastustoimintaa;
- j) 'kestävällä kalastuksella' kalastusta, jossa noudatetaan FAO:n vuoden 1995 konferenssissa hyväksymässä vastuullisen kalastuksen säännöstössä vahvistettuja tavoitteita ja periaatteita.

2 ARTIKLA

Soveltamisala

Tässä sopimuksessa vahvistetaan ne periaatteet, säännöt ja menettelyt, jotka koskevat

- a) edellytyksiä, joiden mukaisesti unionin alukset voivat harjoittaa kalastustoimintaa Gambian kalastusalueella;

- b) taloudellista, rahoituksellista, teknistä ja tieteellistä kalastusalan yhteistyötä, jonka tavoitteena on edistää kestävästä kalastuksesta Gambian kalastusalueella ja kehittää Gambian kalastus- ja merialaa;
- c) yhteistyötä, joka liittyy hoitamista, valvontaa ja tarkkailemista koskeviin toimenpiteisiin Gambian kalastusalueella, sen varmistamiseksi, että edellä mainittuja sääntöjä ja edellytyksiä noudatetaan ja että kalakantojen säilyttämiseksi ja kalastustoiminnan hallinnoimiseksi toteutettavat toimenpiteet, erityisesti koskien laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen, jäljempänä 'LIS-kalastus', torjuntaa, ovat tehokkaita;
- d) toimijoiden välisiä kumppanuuksia, joilla pyritään kehittämään yhteisen edun mukaista kalastusalan ja siihen liittyvien alojen taloudellista toimintaa.

3 ARTIKLA

Sopimuksen täytäntöönpanossa sovellettavat periaatteet ja tavoitteet

1. Osapuolet sitoutuvat edistämään kestävästä kalastuksesta Gambian kalastusalueella ja noudattamaan periaatetta, joka kieltää kyseisellä alueella olevien eri alusten syrjimisen.

2. Gambian viranomaiset sitoutuvat olemaan myöntämättä edellytyksiä, jotka ovat suotuisampia kuin tämän sopimuksen mukaisesti myönnetty edellytykset, muille sellaisille Gambian kalastusalueella toimiville ulkomaisille aluksille, joilla on samat ominaisuudet ja jotka pyytävät samoja lajeja kuin mitkä kuuluvat tämän sopimuksen ja pöytäkirjan soveltamisalaan. Kyseiset edellytykset koskevat kalavarojen säilyttämistä, kehittämistä ja hoitoa, rahoitusjärjestelyjä, maksuja ja oikeuksia, jotka liittyvät kalastuslupien myöntämiseen. Gambian viranomaiset sitoutuvat myöntämään tarvittaessa asianmukaisen osuuden meren elollisten luonnonvarojen ylijäämästä unionin aluksia varten.
3. Avoimuuden varmistamiseksi Gambia sitoutuu julkistamaan ja vaihtamaan tietoja kaikista sopimuksista, joilla myönnetään ulkomaalaisille aluksille pääsy sen kalastusalueelle, ja niihin perustuvasta pyyntiponnistuksesta ja erityisesti myönnettyjen kalastuslupien lukumäärästä ja ilmoitetuista saaliista.
4. Osapuolet sopivat, että unionin alukset saavat pyytää ainoastaan UNCLOSin 62 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun sallitun saaliin ylijäämän, joka on määritelty selkeästi ja avoimesti käytettävissä olevien, asian kannalta merkityksellisten tieteellisten lausuntojen sekä sellaisten asian kannalta merkityksellisten tietojen perusteella, joita osapuolet ovat vaihtaneet kyseisiä kantoja koskevasta kaikkien kalastusalueella toimivien alusten kokonaispyyntiponnistuksesta.
5. Hajallaan olevien tai laajasti vaeltavien kalakantojen osalta osapuolet noudattavat asiaankuuluvien alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen laatimia alueellisia tieteellisiä arviointeja sekä säilyttämis- ja hoitotoimenpiteitä.

6. Osapuolet sitoutuvat panemaan tämän sopimuksen täytäntöön Cotonoun sopimukseen sisältyvän ihmisoikeuksien sekä demokratian ja oikeusvaltion periaatteiden olennaisia osia ja hyvän hallinnon perusosaa koskevan 9 artiklan mukaisesti.
7. Osapuolet tekevät yhteistyötä, jonka tavoitteena on panna täytäntöön Gambian hallituksen vahvistama alakohtainen kalastuspolitiikka ja aloittavat tarvittavia uudistuksia koskevan poliittisen vuoropuhelun.
8. Kansainvälisen työjärjestön (ILO) julistusta työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista sovelletaan täysimääräisenä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) merimiehiin, jotka on otettu palvelukseen unionin aluksille, erityisesti työntekijöiden yhdistymisvapauden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden sekä työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tapahtuvan syrjinnän poistamisen osalta.
9. Osapuolet kuulevat toisiaan ennen sellaisten päätösten tekemistä, jotka saattavat vaikuttaa unionin alusten tämän sopimuksen nojalla harjoittamaan toimintaan.

4 ARTIKLA

Pääsy Gambian kalastusalueelle

Gambian viranomaiset sitoutuvat sallimaan unionin alusten kalastustoiminnan Gambian kalastusalueella tämän sopimuksen ja Gambian sovellettavan lain mukaisesti.

5 ARTIKLA

Kalastustoiminnan harjoittamisen edellytykset sekä yksinoikeuslauseke

1. Unionin alukset voivat harjoittaa kalastusta Gambian kalastusalueella ainoastaan, jos niillä on tämän sopimuksen nojalla myönnetty kalastuslupa (Gambian lainsäädännön mukaisesti "lisenssi"). Kaikenlainen kalastustoiminta, joka ei kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan, on kielletty.
2. Gambian viranomaiset eivät myönnä kalastuslupia unionin aluksille muutoin kuin tämän sopimuksen nojalla. Kalastuslupien myöntäminen unionin aluksille tämän sopimuksen ulkopuolella, erityisesti suorina lupina, on kielletty.
3. Kalastusluvan saamista unionin alukselle koskeva menettely, sovellettavat maksut ja maksutapa, jota aluksen omistajan on käytettävä, määritellään pöytäkirjassa.
4. Osapuolet varmistavat näiden edellytysten ja järjestelyjen moitteettoman soveltamisen toimivaltaisten viranomaistensa asianmukaisen hallinnollisen yhteistyön avulla.

6 ARTIKLA

Sovellettava laki

1. Gambian kalastusalueella toimivien unionin kalastusalusten harjoittamaan kalastustoimintaan sovelletaan Gambian lakeja ja asetuksia, jollei tässä sopimuksessa tai pöytäkirjassa toisin määrätä. Gambia toimittaa unionin viranomaisille sovellettavat lait ja asetukset.
2. Gambia sitoutuu toteuttamaan kaikki asianmukaiset toimenpiteet tässä sopimuksessa annettujen kalastuksen seuranta, valvontaa ja tarkkailua koskevien määräysten tosiasiallista täytäntöönpanoa varten. Unionin alukset tekevät yhteistyötä tällaisesta seurannasta, valvonnasta ja tarkkailusta vastaavien Gambian viranomaisten kanssa.
3. Gambian viranomaisten on ilmoitettava unionin viranomaisille voimassa olevan lainsäädännön muutoksista tai uudesta lainsäädännöstä, joka saattaa vaikuttaa unionin alusten toimintaan. Tällainen lainsäädäntö on täytäntöönpanokelpoista unionin alusten suhteen 60. päivästä alkaen siitä, kun unionin viranomaiset saavat ilmoituksen Gambialta.
4. Unioni sitoutuu toteuttamaan kaikki asianmukaiset toimenpiteet varmistaakseen, että sen alukset noudattavat tämän sopimuksen määräyksiä ja Gambian kalastusalueella harjoitettavaa kalastusta koskevaa lainsäädäntöä.
5. Unionin viranomaiset ilmoittavat viipymättä Gambian viranomaisille unionin oikeuden muutoksista, jotka saattavat vaikuttaa unionin alusten tämän sopimuksen nojalla harjoittamaan toimintaan.

7 ARTIKLA

Taloudellinen korvaus

1. Unioni maksaa Gambialle taloudellisen korvauksen tämän sopimuksen mukaisesti
  - a) tukeakseen osaa unionin alusten pääsystä Gambian kalastusalueelle ja kalavaroihin aiheutuvista kustannuksista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta alusten omistajien vastuulla olevia pääsystä aiheutuvia kustannuksia;
  - b) tehostaakseen Gambian mahdollisuuksia kehittää kestävä kalastuksen politiikkaa alakohtaisen tuen avulla.
2. Alakohtaisen tuen taloudellinen korvaus on irrotettava pääsystä aiheutuvien kustannusten maksuista, ja sitä määrittää ja sen ehtona on Gambian alakohtaisen kalastuspolitiikan tavoitteiden toteutuminen pöytäkirjan ja sen täytäntöönpanoa koskevien vuosittaisen ja monivuotisen ohjelmasuunnittelun mukaisesti.

3. Unionin maksama taloudellinen korvaus suoritetaan vuosittain pöytäkirjan mukaisesti.

Edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun korvauksen määrää voidaan tarkistaa sekakomiteassa seuraavien seikkojen osalta:

- a) unionin aluksille myönnettyjen kalastusmahdollisuuksien vähentäminen kyseessä olevien kalakantojen hoitamiseksi silloin kun se katsotaan parhaiden käytettävissä olevien tieteellisten lausuntojen perusteella tarpeelliseksi kalavarojen säilyttämisen ja kestäväen hyödyntämisen kannalta;
- b) unionin aluksille myönnettyjen kalastusmahdollisuuksien lisääminen, jos kalavarojen tilan katsotaan parhaiden käytettävissä olevien tieteellisten lausuntojen perusteella sen sallivan.

Edellä 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun taloudellisen korvauksen määrää voidaan tarkistaa Gambian alakohtaisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanoon myönnettävän taloudellisen tuen edellytysten uudelleenarvioinnin tuloksena silloin kun se on aiheellista kummankin osapuolen toteamien vuosittaisen ja monivuotisen ohjelmatyön erityisten tulosten nojalla.

Korvauksen maksaminen voidaan keskeyttää

- a) tämän sopimuksen 15 artiklan soveltamisen vuoksi;
- b) tämän sopimuksen 16 artiklan soveltamisen vuoksi.

8 ARTIKLA

Talouden toimijoiden ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyön edistäminen

1. Sopimuspuolet kannustavat kalastusalan ja siihen liittyvien alojen taloudelliseen ja tekniseen yhteistyöhön. Ne neuvottelevat keskenään tätä tarkoitusta varten mahdollisesti toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittamiseksi.
2. Osapuolet sitoutuvat edistämään kalastustekniikoita ja pyydyksiä, suojelumenetelmiä ja kalastustuotteiden teollista jalostusta koskevien tietojen vaihtoa.
3. Osapuolet pyrkivät tarvittaessa luomaan suotuisat olosuhteet yritystensä välisten suhteiden edistämiseksi teknisellä, taloudellisella ja kaupallisella alalla edistämällä yritystoiminnan ja investointien kehittämiseksi suotuisan ympäristön luomista.
4. Osapuolet tekevät yhteistyötä edistääkseen Gambiassa toimivien unionin alusten saaliiden purkamista.
5. Osapuolet edistävät yhteisyritysten perustamista kalastus- ja meritalouden alalla.

9 ARTIKLA

Sekakomitea

1. Perustetaan sekakomitea, joka koostuu unionin edustajista ja Gambian viranomaisista ja joka vastaa tämän sopimuksen soveltamisen valvonnasta. Sekakomitea voi hyväksyä muutoksia pöytäkirjaan.
2. Sekakomitean tehtäviin kuuluu erityisesti
  - a) valvoa tämän sopimuksen toteutumista, tulkintaa ja soveltamista ja erityisesti 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun vuosittaisen ja monivuotisen ohjelmatyön määrittelyä ja sen täytäntöönpanon arviointia;
  - b) toimia välittäjänä molemmille osapuolille tärkeissä kalastusta koskevissa kysymyksissä, erityisesti saalistietojen tilastollisessa analyysissä;
  - c) toimia foorumina, jolla tämän sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta mahdollisesti syntyvät riidat voidaan ratkaista sovintoteitse.

3. Sekakomitean päätöksentekoa koskevaan tehtävään kuuluu pöytäkirjan muutosten hyväksyminen seuraavien seikkojen osalta:

- a) kalastusmahdollisuuksien ja siten myös niitä vastaavan taloudellisen korvauksen tason tarkistaminen;
- b) alakohtaista tukea koskevat menettelyt;
- c) tekniset edellytykset ja yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaisesti unionin alukset harjoittavat kalastustoimintaansa.

4. Sekakomitea hoitaa tehtävänsä tämän sopimuksen tavoitteiden sekä tapauksen mukaan ICCAT:n ja muiden alueellisten kalastusjärjestöjen hyväksymien asiaankuuluvien sääntöjen mukaisesti.

5. Sekakomitea kokoontuu vähintään kerran vuodessa vuoroin Gambiassa, vuoroin unionissa, jollei yhteisesti toisin sovita, ja sen puheenjohtajana toimii kokousta isännöivä osapuoli. Se kokoontuu ylimääräiseen istuntoon jommankumman osapuolen pyynnöstä. Päätökset tehdään yhteisymmärryksessä, ja ne liitetään kokouksen hyväksytyyn pöytäkirjaan.

10 ARTIKLA

Yhteistyö LIS-kalastuksen torjunnan alalla

Osapuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä LIS-kalastuksen torjumiseksi, jotta kalastus olisi vastuullista ja kestävää.

11 ARTIKLA

Tieteellinen yhteistyö

1. Osapuolet kannustavat tieteelliseen yhteistyöhön arvioidakseen säännöllisesti kalakantojen tilaa Gambian vesillä yhteistyössä alueellisten ja osa-alueellisten tieteellisten elinten kanssa.
2. Osapuolet sitoutuvat kuulemaan toisiaan tarvittaessa ICCAT:ssa sekä muissa asiaankuuluvissa alueellisissa kalastusjärjestöissä tehostaakseen meren elollisten luonnonvarojen hoitamista ja säilyttämistä Gambian kalastusalueella.

12 ARTIKLA

Maantieteellinen soveltamisala

Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan unionista tehtyä sopimusta ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta mainituissa sopimuksissa määrättyin edellytyksin, ja Gambian alueeseen.

13 ARTIKLA

Kesto ja voimassaolon jatkaminen hiljaisesti

Tätä sopimusta sovelletaan kuuden vuoden ajan sen väliaikaisen soveltamisen alkamisesta. Voimassaoloa jatketaan hiljaisesti, jollei sopimusta sanota irti 16 artiklan mukaisesti.

14 ARTIKLA

Väliaikainen soveltaminen

Sopimusta sovelletaan väliaikaisesti sen allekirjoituspäivästä alkaen.

15 ARTIKLA

Keskeyttäminen

1. Tämän sopimuksen soveltaminen voidaan keskeyttää jommankumman osapuolen aloitteesta yhdessä tai useammassa seuraavista tapauksista:

- a) olosuhteet, jotka eivät ole luonnonilmiöitä eivätkä ole osapuolten kohtuudella säädeltävissä, estävät kalastustoiminnan harjoittamisen Gambian kalastusalueella;
- b) osapuolet ovat eri mieltä tämän sopimuksen tulkinnasta tai täytäntöönpanosta;
- c) toinen osapuoli havaitsee ihmisoikeuksien olennaisen ja perustavanlaatuisen rikkomisen, jollaista tarkoitetaan Cotonoun sopimuksen 9 artiklassa, ja mainitun sopimuksen 8 ja 96 artiklassa vahvistettua menettelyä on noudatettu.

2. Asianomainen osapuoli ilmoittaa tämän sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä kirjallisesti toiselle osapuolelle, ja keskeytys tulee voimaan kolme kuukautta ilmoituksen vastaanottamisesta. Osapuolet kuulevat toisiaan ilmoituksen vastaanottamisen jälkeen löytääkseen erimielisyyteen sovintoratkaisun kolmen kuukauden kuluessa.

3. Jos sovintoratkaisuun ei päästä ja sopimuksen soveltaminen keskeytetään, osapuolet jatkavat neuvotteluja löytääkseen erimielisyyteen sovintoratkaisun. Kun ratkaisu löydetään, tätä sopimusta aletaan jälleen soveltaa ja 7 artiklassa tarkoitetun taloudellisen korvauksen määrää alennetaan vastaavasti suhteessa soveltamisen keskeytymisen keston, jollei muuta sovita.

16 ARTIKLA

Irtisanominen

1. Tämän sopimuksen soveltaminen voidaan keskeyttää jommankumman osapuolen aloitteesta seuraavissa tapauksissa:

- a) olosuhteet, jotka eivät ole luonnonilmiöitä eivätkä ole osapuolten kohtuudella säädeltävissä, estävät kalastustoiminnan harjoittamisen kalastusalueella;
- b) asianomaisten kantojen heikkeneminen parhaan saatavilla olevan riippumattoman ja luotettavan tieteellisen lausunnon mukaan;
- c) unionin aluksille myönnettyjen kalastusmahdollisuuksien vajaakäyttö;

d) LIS-kalastuksen torjumiseksi osapuolten tekemien sitoumusten rikkominen.

2. Asianomainen osapuoli ilmoittaa tämän sopimuksen irtisanomisesta kirjallisesti toiselle osapuolelle, ja irtisanominen tulee voimaan kuusi kuukautta ilmoituksen vastaanottamisesta, jolleivät osapuolet yhteisestä sopimuksesta päättää pidentää tätä määräaikaa. Osapuolet kuulevat toisiaan irtisanomista koskevan ilmoituksen jälkeen löytääkseen erimielisyyteen sovintoratkaisun kuuden kuukauden jakson kuluessa.

3. Jos sopimus irtisanotaan, 7 artiklassa tarkoitetun taloudellisen korvauksen määrää alennetaan vastaavasti suhteessa kuluneeseen aikaan sen vuoden osalta, jona irtisanominen tulee voimaan.

17 ARTIKLA

Kumoaminen

Kumotaan Euroopan talousyhteisön ja Gambian tasavallan hallituksen välinen Gambian rannikon edustalla harjoitettavaa kalastusta koskeva sopimus, joka tuli voimaan 2 päivänä kesäkuuta 1987.

18 ARTIKLA

Voimaantulo

Tämä sopimus tulee voimaan päivänä, jona osapuolet ilmoittavat toisilleen tätä varten tarvittavien menettelyjen saattamisesta päätökseen.

19 ARTIKLA

Kielet

Tämä sopimus laaditaan kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, kroaatin, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakin, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin ja viron kielellä, ja kukin teksti on yhtä todistusvoimainen.